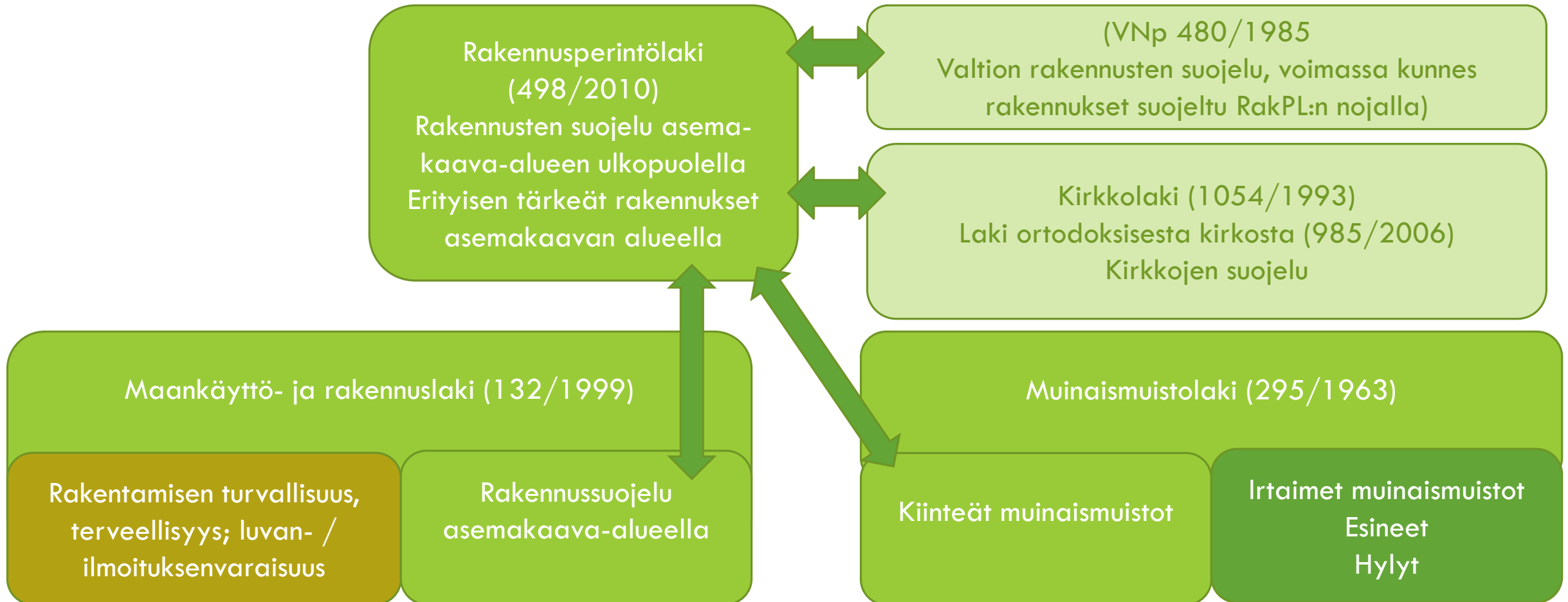

RAKENTAMIS- JA KULTTUURIRIKOKSET

Leila Suvantola
Yliopistotutkija, UEF
(kihlakunnansyyttäjä, I-S
sjänvirasto)

RAKENNUS- JA KULTTUURIHISTORIA-ARVOT

RAKENNUSSUOJELURIKOKSEN TUNNUSMERKISTÖ (RL48:6)

Tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

- ❖ ilman laissa edellytettyä lupaa purkaa, hävittää, turmelee tai peittää rakennettuun ympäristöön kuuluvan kohteen, joka on
 1. maankäyttö- ja rakennuslaissa tai sen nojalla annetulla määräyksellä suojeltu tai
 2. rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain nojalla suojeltu tai päätetty asettaa vaarantamiskieltoon
- ❖ purkaa, hävittää tai turmelee muinaismuistolaissa tarkoitetun kiinteän muinaisjäännöksen taikka aluksen hylyn tai sen osan ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti
- ❖ vahingoittaa, siirtää tai tuhoaa Etelämantereen ympäristönsuojelusta annetun lain 4 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun historiallisen paikan tai muistomerkin
- ❖ Tahallisen rikoksen yritys on rangaistava

Sakko / max 2 v. vankeutta

Vanhentumisaika 10 v.

MUINAISMUISTORIKKOMUKSEN TUNNUSMERKISTÖ (MUINAISML 25 § 2-3)

Tahallaan tai huolimattomuudesta

ryhtyy 1 § 2 mom. mainittuun toimenpiteeseen taikka rikkoo 8 § 1 mom. nojalla annettuja määräyksiä tai 14 §:n,

16 §:n 2 momentin,

19 §:n 1 momentin

tai 20 §:n säännöksiä

Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty.

ELY-keskus antaa tarvittaessa erityisiä kiinteän muinaisjäännöksen arvoa turvaavia määräyksiä, jotka voidaan ulottaa koskemaan myös suoja-alueen ulkopuolella olevaa aluetta, jollei alueen omistajalle tai jollekin muulle siitä aiheudu huomattavaa haittaa.

Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös, jota aikaisemmin ei ole tunnettu, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja työn johdon viipymättä saatettava asia museoviraston tietoon tarpeellisia toimenpiteitä varten.

Jos irtain esine löydetään suosta tai syvemmältä maasta tai löytöpaikalla on kiinteää muinaisjäännöstä, asuinpaikkaa tai kalmistoa osoittavia merkkejä, ei löytöpaikkaan saa enempää kajoa, ennen kuin museovirasto tarvittaessa tutkittuaan paikan on asiasta määrännyt.

Kirkossa tai muussa julkisessa rakennuksessa olevaa tai sellaiseen rakennukseen kuuluvaa irtainta esinettä, johon liittyy muisto muinaisajan tavoista tai taidokkuudesta ja joka ei ole yksityisen omaisuutta, niin kuin vanhaa taulua, veistosta tai muuta taideteosta, kalleutta, vaakunakilpeä, juhla- tai asepukea, lippua, asetta, vaivaistukkia tahi muuta sellaista esinettä, älköön hävitettävä tai luovutettako, ennen kuin siitä on ilmoitettu museovirastolle ja se on asian käsitellyt.

Merestä tai vesistöistä tavattu sellaisen laivan tai muun aluksen hylky, jonka uppoamisesta voidaan olettaa olevan vähintään sata vuotta, tai tällaisen hyllyn osa on rauhoitettu. Hylystä ja sen osasta on soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteästä muinaisjäännöksestä säädetään. (Jos ilmeistä, että omistaja on hylännyt hyllyn tai sen osan, kuuluu se valtiolle. Esineet, jotka tavataan em. hylystä tai ovat ilmeisesti sellaisesta peräisin, kuuluvat lunastuksetta valtiolle, ja niihin soveltuu mitä irtaimista muinaisesineistä on säädetty.)

Joka löytää edellä tässä pykälässä tarkoitetun hyllyn tai esineen, ilmoittakoon siitä viipymättä museovirastolle.

Tahallaan tai huolimattomuudesta

jättää toimittamatta asianomaiselle viranomaiselle 16 §:n 1 momentissa tarkoitettun esineen

tai ei siitä tee säädettyä ilmoitusta

taikka muutoin salaa, luovuttaa, itselleen hankkii tai vie maasta pois sanotunlaisen esineen, joka . . . olisi ollut toimitettava museovirastolle, taikka vahingoittaa tai muuttelee sitä

Löydetty raha, ase, työkalu, koriste, astia, kulkuväline tai muu sellainen esine, jonka omistajaa ei tiedetä ja mikä voidaan olettaa vähintään sadan vuoden vanhaksi, on viipymättä toimitettava esine sellaisenaan puhdistamattomana löytöpaikkaa sekä löytöön liittyviä olosuhteita koskevine tarkkoine tietoineen museovirastolle. Jos on pelättävissä, että esine liikuteltaessa vahingoittuu, tai jos esinettä muutoin hankaluudetta ei voida toimittaa museovirastolle, löydöstä on viipymättä ilmoitettava ja samalla annettava edellä mainitut tiedot.

Sakko

Vanhentumisaika 2 v.

RAKENNUSSUOJELURIKKOMUKSEN TUNNUSMERKISTÖ (RAKPL 23 §)

Tahallaan tai huolimattomuudesta

rikkoo 6 §:ssä tarkoitettua
vaarantamiskieltoa

ELY-keskus voi kieltää rakennuksen kulttuurihistoriallista merkitystä vaarantaviin toimenpiteisiin ryhtymisen. Vaarantamiskielto on määrättävä aina, kun suojelun turvaaminen sitä välttämättä edellyttää ja voidaan antaa, kun rakennuksen suojelua koskeva asia on vireillä. Jos vaarantamiskielto ei riittävällä tavalla turvaa rakennuksen säilymistä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi antaa vaarantamiskieltoa täydentäviä välttämättömiä määräyksiä.
Kielto tulee voimaan, kun sitä koskeva päätös on annettu tiedoksi. Kielto on voimassa, kunnes suojelua koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu, jollei valitusviranomainen toisin määrää

rikkoo 10 §:ssä tarkoitettuja
rakennuksen suojelua koskevia
määräyksiä

Suojeltua rakennusta ei saa purkaa. Suojelumääräykset päätöksessä voivat koskea:
1) säilyttämistä suojelun edellyttämässä kunnossa;
2) käyttöä siten, ettei sen kulttuurihistoriallista merkitystä vaaranneta;
3) entistämistä tai siinä tehtäviä korjaustöitä siten, ettei niillä vaaranneta suojelun tarkoitusta; sekä
4) suojelun turvaamisen edellyttämää yhteydenpitoa suojelua valvoviin viranomaisiin

laiminlyö 19 §:ssä tarkoitetun
vahingosta ilmoittamisen

Rakennuksen omistajan tai haltijan on ilmoitettava viipymättä ELY-keskukselle, jos suojeltavaksi määrätty rakennus on vahingoittunut tai tuhoutunut

Sakko

Vanhentumisaika 2 v.

RAKENTAMISRIKKOMUKSEN TUNNUSMERKISTÖ (MRL 185 §)

Joka (=tahallaan)

ilman tässä laissa edellytettyä lupaa tai ilmoitusta aloittaa rakentamisen

tai ryhtyy muuhun toimenpiteeseen vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä

125 § Rakennuslupa on oltava rakennuksen rakentamiseen / siihen rinnastuvan korjaus- ja muutostyöhön / rakennuksen laajentamiseen tai sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämiseen / muuhun korjaus- ja muutostyöhön, jos työllä ilmeisesti voi olla vaikutusta rakennuksen käyttäjien turvallisuuteen tai terveydellisiin oloihin / rakennuksen vaippaan tai teknisiin järjestelmiin kohdistuvaan korjaus- ja muutostyöhön, jolla voidaan vaikuttaa merkittävästi rakennuksen energiatehokkuuteen ... / rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen olennaiseen muuttamiseen

126 § Toimenpidelupa on oltava sellaisten rakennelmien ja laitosten, kuten maston, säiliön ja piipun pystyttämiseen, joiden osalta lupa-asian ratkaiseminen ei .. edellytä rakentamisessa muutoin tarvittavaa ohjausta (126a § yksilöinti) / sellaisen rakennelman tai laitoksen pystyttämiseen ja sijoittamiseen, jota ei pidetä rakennuksena, jos toimenpiteellä on vaikutusta luonnonoloihin, ympäröivän alueen maankäyttöön taikka kaupunki- tai maisemakuvaan / muuhun kuin rakennuslupaa vaativaan rakennuksen ulkoasua muuttavaan toimenpiteeseen sekä asuinrakennuksen huoneistojärjestelyihin / rakennuksen julkisivun muuttamiseen sekä rakennusosan tai teknisen järjestelmän vaihtamiseen silloin, kun sillä voidaan vaikuttaa merkittävästi rakennuksen energiatehokkuuteen

127 § Rakennusta tai sen osaa ei saa ilman lupaa purkaa asemakaava-alueella tai alueella, jolla on voimassa 53 §:ssä tarkoitettu rakennuskielto asemakaavan laatimiseksi. ...

Rakennuksen tai sen osan purkamisesta on, jollei purkamiseen tarvita lupaa, kirjallisesti ilmoitettava kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle 30 päivää ennen purkamistyöhön ryhtymistä (purkamisilmoitus).

128 § Maisemaa muuttavaa maanrakennustyötä, puiden kaatamista tai muuta näihin verrattavaa toimenpidettä ei saa suorittaa ilman lupaa (toimenpiderajoitus): asemakaava-alueella / ranta-asemakaava-alueella, jos ranta-asemakaavassa niin määrätään / yleiskaava-alueella, jos yleiskaavassa niin määrätään, lukuun ottamatta puiden kaatamista yleiskaavassa maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi osoitetulla alueella / alueella, jolla on voimassa 53 §:ssä tarkoitettu rakennuskielto asemakaavan laatimiseksi tai jolle rakennuskielto on yleiskaavan laatimista tai muuttamista varten määrätty.

taikka muutoin laiminlyö hänelle
näissä säädetty tai määrätty
rakentamista tai ympäristön hoitoa
koskevat velvollisuutensa

129 § ... Kunta voi rakennusjärjestyksessä määrätä, että merkitykseltään ja vaikutukseltaan vähäiseen rakentamiseen tai muuhun toimenpiteeseen voidaan ryhtyä ilman rakennus- tai toimenpidelupaa sen jälkeen, kun asianomainen on tehnyt tätä koskevan ilmoituksen kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle.

Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tulee ilmoituksen sijasta edellyttää rakennus- tai toimenpideluvan hakemista, jos se yleisen edun tai naapurien oikeusturvan kannalta on tarpeen....

117 § -117k § Rakentamisen vaatimukset: soveltuu rakennettuun ympäristöön ja maisemaan sekä täyttää kauneuden ja sopusuhtaisuuden vaatimukset / rakennus täyttää siihen yleisesti ennakoitavissa oleva kuormitus ja rakennuksen käyttötarkoitus huomioon ottaen 117 a–117 g §:ssä tarkoitettuja olennaiset tekniset vaatimukset / rakennus on tarkoitustaan vastaava, korjattavissa, huollettavissa ja muunneltavissa sekä soveltuu myös sellaisten henkilöiden käyttöön, joiden kyky liikkua tai toimia on rajoittunut / korjaus- ja muutostyössä otetaan huomioon rakennuksen ominaisuudet ja erityispiirteet sekä rakennuksen soveltuvuus aiottuun käyttöön. Muutosten johdosta rakennuksen käyttäjien turvallisuus ei saa vaarantua eivätkä heidän terveydelliset olonsa heikentyä / noudattaa hyvää rakennustapaa 118 § huolehdittava siitä, ettei historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kaupunkikuvaa turmella 119 § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on huolehdittava, että rakennus suunnitellaan ja rakennetaan rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä myönnetyn luvan mukaisesti./ rakennushankkeessa on kelpoisuusvaatimukset täyttävät suunnittelijat ja työnjohtajat ja että muillakin rakennushankkeessa toimivilla on heidän tehtäviensä vaatimus huomioon otettuna riittävä asiantuntemus ja ammattitaito / 120a § Rakentamisen suunnittelussa on oltava suunnittelun kokonaisuudesta ja laadusta vastaava pääsuunnittelija, jonka on rakennushankkeen ajan huolehdittava, että ...rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä hyvän rakennustavan vaatimukset täyttyvät / rakennushankkeeseen ryhtyvä saa tiedon huolehtimisvelvollisuutensa kannalta merkityksellisistä suunnittelua koskevista seikoista

120b§ Rakentamisen suunnittelussa on oltava rakennussuunnitelmasta vastaava rakennussuunnittelija, jonka on huolehdittava, että hänellä on käytössään suunnittelussa tarvittavat lähtötiedot / rakennussuunnitelma täyttää rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä hyvän rakennustavan vaatimukset / tehtävä rakennussuunnitelmaan rakennustyönaikaiset muutokset / laadittava 117 i §:n mukainen rakennuksen käyttö- ja huolto-ohje rakennussuunnitelman sisällön osalta..

120c§ Tarvittavan erityissuunnitelman laatii erityissuunnittelija, jonka on huolehdittava, että hänellä on käytössään suunnittelussa tarvittavat lähtötiedot / erityissuunnitelma täyttää rakentamista koskevien säännösten ja määräysten sekä hyvän rakennustavan vaatimukset / tehtävä erityissuunnitelmaan rakennustyönäikaiset muutokset /laadittava 117 i §:n mukainen rakennuksen käyttö- ja huolto-ohje oman erityisalansa osalta /erillistehtävinä laaditut suunnitelman osat muodostavat keskenään toimivan kokonaisuuden (vastaava erityissuunnittelija)

120g § Rakennushankkeeseen ryhtyvän on ilmoitettava viimeistään rakennuslupahakemuksen yhteydessä kirjallisesti rakennusvalvontaviranomaiselle, kenet hän on valinnut pääsuunnittelijaksi ja rakennussuunnittelijaksi ja sisällytettävä suunnittelijan suostumus tehtävään sekä kelpoisuuden arvioimiseksi tarvittavat tiedot suunnittelijan koulutuksesta ja kokemuksesta / ilmoitettava erityissuunnittelija ennen erityissuunnitelman toimittamista rakennusvalvontaviranomaiselle / ilmoitettava kirjallisesti rakennusvalvontaviranomaiselle myös suunnittelijan vaihtumisesta kesken rakennushankkeen

166 § Rakennus ympäristöineen on pidettävä sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää terveellisyyden, turvallisuuden ja käyttökelpoisuuden vaatimukset eikä aiheuta ympäristöhaittaa tai rumenna ympäristöä. Rakennus ja sen energiahuoltoon kuuluvat järjestelmät on pidettävä sellaisessa kunnossa, että ne rakennuksen rakennustapa huomioon ottaen täyttävät energiatehokkuudelle asetetut vaatimukset. . . .Rakennuksen omistajan on seurattava rakennuksen kantavuuden kannalta keskeisten rakenteiden kuntoa.

167 § Rakennettu ympäristö on pidettävä rakennusluvan mukaisessa käytössä ja siistissä kunnossa. ..Tonttia tai rakennuspaikkaa ei saa käyttää niin, että sen rakennusluvassa istutettaviksi osoitetut alueet, leikkiapaikat tai oleskelualueet taikka muut asumisviihtyisyyteen vaikuttavat alueet supistuvat. Rakennusluvassa osoitetut ja hälytysajoneuvoja tai huoltoajoa varten tarkoitetut kulkuyhteydet tulee säilyttää ajokelpoisina.

168 § Kevyen rakennelman ja pienehkön laitoksen tulee terveellisyydeltään, turvallisuudeltaan ja ulkoasultaan täyttää kohtuulliset vaatimukset. Rakennelman ja laitoksen tulee sopeutua ympäristöön eikä se saa olla haitaksi liikenteelle.

169 § Varastointi ulkosalla on järjestettävä niin, ettei se turmele tieltä tai muulta yleiseltä kulkuytylältä tai alueelta näkyvää maisemaa taikka häiritse ympäröivää asutusta.

Asemakaava-alueella ei aluetta saa käyttää häiriötä aiheuttavaan tai ympäristöä rumentavaan varastointiin taikka pitkäaikaiseen tai laajaan tavaroiden ulkosäilytykseen, jollei asemakaavasta muuta johdu.

170 § Jollei aloitettua rakennustyötä tai muuta toimenpidettä ole saatu valmiiksi ennen luvan tai viranomaishyväksynnän raukeamista, kunnan rakennusvalvontaviranomaisen tulee velvoittaa asianomainen määräajassa saattamaan työ loppuun taikka ryhtymään muihin toimenpiteisiin, jotka terveellisyyden, turvallisuuden taikka ympäristölle aiheutuvan haitan tai häiriön vuoksi ovat tarpeen. Jos rakennus on osaksi tai kokonaan tuhoutunut, rakennustyö on jätetty kesken tai rakennuksen käyttämisestä on luovuttu, rakennuspaikka ympäristöineen on saatettava sellaiseen kuntoon, ettei se vaaranna turvallisuutta tai rumenna ympäristöä. Rakennus on myös riittävästi suojattava säältä ja mahdolliselta vahingonteolta.

Sakko

Vanhentumisaika 2 v.

POLIISILLE ILMOITETUT RIKOSEPÄILYT

	2013	2014	2015	2016	2017
Rakennussuojelurikos RL 48 luku 6 §	3	4	3	1	2
Muinaismuistorikkomus	2	5	4	23	
Rakennussuojelurikkomus	0	0	0	0	
Rakentamisrikkomus	R-asia (syyttäjälle syyteharkintaan)	26	31	23	35
	RV / summaarinen sakko	8	8	4	3

SYYYTÄJÄN PÄÄTÖKSET

2013-2017	Syyte	Sakko- menettely	SJP		ETL 3:10		Yht.
Rakennussuojelurikos	8	0	3	23%	2	15%	13
Muinaismuistorikkomus	1	0	1	50%			2
Rakentamisrikkomus	23	0	1	4%	1	4%	25

TUOMIOT JA MUUTOKSENHAKU

2013-2017	Syyte- asioita (dnro)	Vastaajat	Peruu- tettu (vjat)	Luettu syyksi syytteen mukaisena (vjat)		Hylätty kokonaan (vjat)		Valitettu HO:een (asiat)	
Rakennussuojelurikos	7	10		7	70%	3	30%	1	14%
Rakennussuojelurikkomus	1	1		1	100%	0	0%	1	100%
Muinaismuistorikkomus	2	2		2	100%	0	0%		
Rakentamisrikkomus	23	31	1	26	84%	4	13%	2	9%

RANGAISTUKSET

Syyksi luetut teot 2013-2017	Vankeus	%	Pituus kk	Sakko	%	Määrä (psa)	Ka	Medi- aani (psa)	Ei rang.	%	Yht.
Rakennussuojelurikos	1	14%	1	6	86%	15-40	29.0	30	0	0%	7
Rakennussuojelurikkomus	n.a.				0%				1	100%	1
Muinaismuistorikkomus	n.a.			2	100%	30-50	40.0	40	0	0%	2
Rakentamisrikkomus	n.a.			25	96%	5-30	14.9	15	1	4%	26

MUINAISMUISTOIHIN KOHDISTUNEET RIKOKSET - KIINTEÄT

Oulun KO 20.6.2013 (dnro 12/1075; *Rovaniemen HO 27.3.2015, nro 15/113563*) Rakennussuojelurikos ja tuottamuksellinen virkavirhe. As Oy:n isännöitsijä ja hallituksen puheenjohtaja (myös rakennushankkeen pääsuunnittelija) allekirjoittaneet rakennuslupahakemuksen paikalle, jonka osalta asemakaavassa merkintä kiinteästä muinaisjäännöksestä ja jättäneet ilmoittamatta, että kaavassa merkitty muinaisjäännös. Vastaajina myös rakennusluvan myöntänyt rakennusviraston vs. päällikkö ja virastopäällikkö, joka esitellyt rakennuslautakunnassa päätöksen pitämisen voimassa ja kaivuluvan myöntämisen ennen päätöksen lainvoimaisuutta. Muinaisjäännös tuhoutunut. Ko hylkäsi syytteet. Isännöitsijän osalta hylky pysyi voimassa, ei näytetty, että tiesi sm-3 merkinnästä, vaikka tiesi sm-merkinnästä. Yhtiö käyttänyt ammattisuunnittelijaa, joten isännöitsijän ei tarvinnut ottaa lisäselvää. HO luki syyksi pääsuunnittelijalle törkeänä huolimattomuutena, laiminlyönyt ottaa selvää velvollisuuksistaan ja kaavamääräyksistä. 30 psa.

HO luki virkamiehille syyksi tuottamuksellisen virkavirheen, koska heidän olisi tullut rakennuslupa-asiaa käsitellessään ja ratkaistessaan varmistua siitä, että AsOy oli aloittanut neuvottelut aluetta koskeneista toimenpiteistä Museoviraston kanssa. Heidän olisi tullut viimeistään ennen kaivuutöiden aloitusluvan myöntämistä varmistua siitä, että ko neuvottelut on käyty. Teko ei vähäinen koska rakennusvalvontavirastolta voidaan edellyttää ajantasaista tietoa paikallisista olosuhteista mukaan lukien suojelumääräykset sekä vastuuta sen toimivaltaan liittyvästä kaupungin sisäisestä tiedonkulusta. Varoitus, ei rangaistusta.

Ylivieska-Raahen KO 21.1.2013 (dnro R12/986, kirjallinen, lainvoimainen) Muinaismuistorikkomus.

Urakoitsijayrityksen omistaja soranottotehtävissä huolimattomuudesta ohjeistanut kaivinkoneenkuljettajat ottamaan soraa kivikautisesta asuinpaikasta, joka rajattu maastoon ja merkitty karttaan ja muinaisjäännös tuhoutunut kokonaisuudessaan. Ei rikoshyötyvaatimusta. Luettu syyksi, 30 psa.

Pohjanmaan KO 25.10.2013 (dnro R13/592, lainvoimainen) Rakennussuojelurikos. Metsänhoitoyhdistyksen edustaja suunnitellut metsänhakkuun ja maanmuokkauksen tietoisena siitä, että lähellä sijaitsee kivikautinen asuinpaikka. Käyttänyt karttaa, johon merkitty vain pisteenä muinaismuisto ja laiminlyönyt ottaa selvää rajoista internetissä käytettävissä olevasta muinaismuistorekisteristä. Kolmannes muinaismuistosta tuhoutunut. Vastaajan mielestä metsänhoitoilmoituksen vastaanottaneen metsäkeskuksen olisi pitänyt tarkistaa ja puuttua.

Metsänhoitoyhdistysten käyttämästä tietokannalta puuttui ajantasainen tieto, joten hän ei ollut törkeän huolimaton. Lisäksi ollut sairaslomalla hakkuun ja maanmuokkauksen aikana. Vastaaja osallistunut koulutuksiin, joissa kerrottu karttamerkinnoistä (tähti keskipiste) ja rekisteristä saatavista tiedoista. Luettu syyksi törkeästä huolimattomuudesta tehtynä, koska olisi pitänyt ottaa selvää ja selvän ottaminen olisi ollut vaivatonta, 25 psa.

Ylivieska-Raahen KO 7.4.2014 (dnro R14/178, nro 14/113054, lainvoimainen) Rakennussuojelurikos. Vastaaja palkannut ulkopuolisen kaivamaan kaivurilla lisätilan saamiseksi maatalouskäyttöön tietoisena, että paikalla muinaismuisto eli jättikirkko. Ei vaadittu rikoshyötyä. Luettiin syyksi, 30 päivää ehdollista vankeutta.

Keski-Pohjanmaan KO 7.12.2016 (dnro R16/407, lainvoimainen) Rakennussuojelurikos. Teettänyt omistamallaan kiinteistöllä pihatöitä, jotka hävittäneet kiinteän muinaismuiston, Krimin sodan aikaisen, puolustusvarustuksena toimineen vallin 28 x 7 x 1 m. Luettu syyksi törkeänä huolimattomuutena, koska oli ymmärtänyt, ettei kyse ole luonnonmuodostelmasta vaan rakennelmasta ja olisi tullut ottaa selvää, tieto saatavissa kunnan kaavoituksesta, Museovirastosta ja internetissä olevasta tietokannasta, 60 psa (lisäksi vahingonteko).

Kemi-Tornion KO 22.10.2015 (dnro 15/428, nro 15/144722, lainvoimainen) Rakennussuojelurikos. Betoni-, teräsbetoni- ja tiilijätteen kierrätys-, varastointi-, murskaus- ja metallin erottelutoimintaa harjoittavan yrityksen toiminnassa tien parannuksessa tuhottu kiinteä muinaisjäännös, esihistoriallinen kiviröykkiö. Vastaajina yrityksen 2 omistajaa ja kiinteistön omistaja. Riidattomasti hallituksen puheenjohtaja ja kiinteistön omistaja tienneet muinaismuistosta. Yhtiön toiminta-alueelle kulkevan metsäautotien kantavuutta täytynyt toiminnan aikana jatkuvasti parantaa ja tarvittava sora on otettu tien eteläpuolelta, koska sitä ei ”ole ollut muualta saatavissa”. Lisäksi soraa on samasta paikasta otettu yhtiön varastoalueelle. Soranoton yhteydessä soraharjun päällä ollut muinaisjäännös on samalla tuhoutunut. Toiminta-alue osoitettu toimintaa varten myönnettyssä ympäristöluvassa siten, että muinaismuisto turvataan. Luettu syyksi hallituksen puheenjohtajalle, joka on ollut toimintaa tosiasiasa johtava henkilö. Hän on tiennyt muinaismuiston olemassaolosta alueella ja ollut vastuussa siitä, että yrityksen toiminnassa otetaan lukuun kohteen suojelutarve. Hänen olisi tullut huolehtia siitä, että soranotto yrityksen käytössä olevalle tielle ja varastoalueelle ei vaaranna rauhoitetun kiinteän muinaisjäännöksen olemassaoloa. Helposti tehtävissä huolehtimalla siitä, tarvittaessa ympäristöviranomaisen avulla, että kohde merkitään maastoon ja että ne henkilöt, jotka toimivat yrityksen lukuun soranottotehtävissä, tietävät suojellusta kohteesta. Velvollisuutensa laiminlyötyään toiminut törkeän huolimattomasti. 40 psa, muiden osalta hylätty. Tilan omistaja ei toiminut aktiivisesti, ei ole ollut velvollinen huolehtimaan siitä, että tilan aluetta käyttävät muut henkilöt eivät laiminlyö tiedossaan olevia velvollisuuksiaan. Yrityksen toisen omistajan osalta näyttämättä, että olisi itse kaivinkonetta käyttäessään tuhonnut muinaisjäännöksen tai että hänellä olisi ollut yrityksen toiminnassa mukana olleena vastuu huolehtia kohteen olinpaikan selvittämisestä ja suojelusta.

MUINAISMUISTOIHIN KOHDISTUNEET RIKOKSET — IRTAIMET 2013-2017

Itä-Uudenmaan KO 5.6.2015 (dnro 14/936, nro 15/124953, *Helsingin HO 20.5.2016, nro 16/121044*) Varkaus (muinaismuistorikkomuksena vanhentunut!). Sukeltajat anastaneet Museoviraston ylläpitämässä muinaisjäännösrekisterissä olevasta hylystä irtainta omaisuutta, jonka omistusoikeus Suomen valtiolla. Syyte hylätty. HO:ssa valitus vain yhden vastaajan osalta. Hän oli sukeltanut yhteensä neljä kertaa ko. Porvoon edustalla olevalle laivan hyllylle. Myöntänyt ottaneensa hylystä vienyt hyllystä kaksi kahvikuppia ja astian palasen. Esitutkintakertomusta sai hyödyntää ja siinä vastaaja kertonut hyvin yksityiskohtaisesti aluksesta anastamistaan esineistä, myös piirtänyt kuvan siitä, mitä esineitä ja kuinka paljon niitä missäkin kohtaa alusta oli ollut. Alushistoriaan perehtyneenä ja hyllyn piirteiden perusteella sukeltaessaan vastaaja on tiennyt tai hänen on ainakin täytynyt pitää varsin todennäköisenä, että alus oli uponnut yli sata vuotta aikaisemmin, joten esineiden ottaminen oli tahallinen varkaus. HO luki syyksi, 50 psa ja rikoshyöty 6.600 euroa valtiolle menetetyksi.

Varsinais-Suomen KO 7.10.2016 (dnro R 16/2847, nro 16/141153; *Turun HO 6.4.2017 R16/1999: ei jatkokäsittelylupaa*) Muinaismuistorikkomus. Jättänyt toimittamatta viipymättä Museovirastolle vanhalta tienpohjalta löytämänsä sinettileimasimen, sormuksen, karhukynsikorun, kivisen nopan ja rannekorun sekä ilmoittamatta löytöpaikasta. Sittemmin ilmoittanut ja yrittänyt käydä kauppaa lupaamalla lähettää esineet 1299 euron arvoista metallinetsintä vastaan. Luettu syyksi, 50 psa.

RIKOSHYÖTY

Rikoshyöty vaadittu vain anastusrikoksena syytetyssä irtainta muinaismuistoa koskeneessa jutussa

Mitä olisi voinut tai pitänyt selvittää ja vaatia?

❖ Lisäarvo:

- Pellon raivaus: maapohjan arvon lisäys
- Kiinteistön vapautuminen rakentamiskäyttöön

❖ Tulo:

- Muinaismuisto tuhoten saadun maa-aineksen arvo, puuston arvo

❖ Säästö:

- Maa-aineksen ottaminen tuhoten muinaismuisto: muualta ostettavan maa-aineksen hinnassa saatu säästö
- Muinaismuistojen arkeologisesta tutkimisesta säästetyt kustannukset (konsultti arkeologi; tuhannesta eurosta ylöspäin, jopa 100.000 € kaupunkialueella)

SUOJELTUIHIN RAKENNUKSIIN KOHDISTUNEET RIKOKSET 2013-2017

Pohjanmaan KO 21.3.2013 (dnro R13/32, lainvoimainen) Rakennussuojelurikos. Vastaaja purki suojeltavien rakennusten asemakaavatontilla olleen rakennuksen ilman lupaa. Vastaaja kertonut rakennuksen ”purkaantuneen” ja ottaneensa hirret pois, mutta se ei todistelun (valokuvat) perusteella ole ollut niin lahonnut, vaan vastaajan on täytynyt tehdä aktiivisia purkutoimia. Luettu syyksi, 35 psa.

Kymenlaakson KO 8.5.2013 (dnro R13/522, lainvoimainen) Rakennussuojelurikos. Vastaaja purki oikeusvaikutteisella osayleiskaavalla suojellun aitan, vaikka ELY-keskus oli antanut purkihakemukseen kielteisen päätöksen. Luettu syyksi, 15 psa.

Helsingin KO 2.10.2013 (dnro R 13/7085, lainvoimainen) Rakennussuojelurikkomus. Kiinteistö Oy:n toimitusjohtaja päättänyt ja hyväksynyt rakennusperintölailla suojellun rakennuksen aulan portaisiin kohdistuvien korjaus- / uusimistöiden tekemisen ilman yhteydenpitoa museovirastoon ja ilman museoviraston hyväksyntää siten, että portaikosta on purettu alkuperäiset askelmat ja poistettu / hävitetty alkuperäiset marmori- ja puupinnat. Luettu syyksi, jätetty rangaistukseen tuomitsematta, koska tarkoituksena ollut turvallisuudesta huolehtiminen, lopputulos on jälkeinpäin hyväksytty ja teko kokonaisuutena arvostellen vähäinen.

RIKOSHYÖTY

- ❖ Missään jutussa ei vaadittu rikoshyötyä
- ❖ Olisiko pitänyt tunnistaa?
- ❖ Vaasan tapauksessa tontti keskustassa, vastaajan tarkoitus rakentaa uusi asuinrakennus ja purku mahdollisti sen: vapautuneen rakennuspaikan arvo?

TONTTIHAKU SYKSY 2016

Tarkemmat tiedot syksyn 2016 tonteista

41-11-18, Nuotiopiiri 6

Rakennusoikeus	Kerrosluke	Pinta-ala m ²
260	II	849
Rakennettavissa alkaen	Myyntihinta €	Vuosivuokra €
1.6.2017	28 620	1 145

RAKENTAMISRIKKOMUKSET - LUVATTA

Varsinais-Suomen KO 27.05.2013 (dnro R 13/337, nro 13/101077, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Henkilö aloittanut rakentamisen ilman rakennuslupaa tynnyrisaunan, noin 25 m² suuruisen terassin, kaksi noin 20 metriä pitkää liimapuukaarisiltaa ja 35 m² suuruisen kaksikerroksisen varastorakennuksen, vaikka kiinteistöllä ei ole rakennusoikeutta ja rakennuslupahakemus oli aiemmin hylätty. Luettu syyksi, 15 psa.

Lapin KO 12.2.2014 (dnro R13/356, nro 14/106742, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Kiinteistönomistaja rakentanut lomarakennuksen ilman rakennuslupaa. Ely-keskus evännyt poikkeamisluvan ennen rakentamista. Luettiin syyksi, 5 päiväsakkoa. Seuraamuksessa huomioitu, että rakennus purettu ja tarvikkeet viety pois.

Varsinais-Suomen KO 9.2.2015 (dnro R 14/5657, nro 15/109336, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Aloittanut rakentamisen ennen kuin haettu rakennuslupa oli myönnetty ja lainvoimainen. Luettu syyksi, 10 psa.

Kanta-Hämeen KO 19.11.2015 (dnro R 15/157, nro 15/149632, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus x 2. Yksi vastaaja rakentanut luvatta 30 neliön betonikannen autokatokseksi/terassiksi ja 2 vastaajaa rakentaneet parvekkeen myönnetyn luvan voimassaolon päättymisen jälkeen ja kiviaidan, molemmat ainakin 10 vuotta sitten. Luettiin syyksi, 20 psa, 15 psa ja 15 psa.

Etelä-Karjalan KO 8.12.2015 (dnro R 15/1303, nro 15/151600, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Rakentanut 3 rakennusta ja muokannut rantaa ajamalla siihen hiekkaa hakematta toimenpiteiden edellyttämiä lupia. Luettu syyksi lukuun ottamatta rannan muuttamista, joka ei ole muuttanut maisemaa ja siksi ei ole edellyttänyt lupaa, 20 psa.

Oulun KO 4.2.2016 (dnro R 15/2211, nro 16/104810, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Aloitettu rakentaminen ilman rakennuslupaa ja jatkettu rakennustarkastajan keskeytyspäätöksestä huolimatta. Vastaaajina kiinteistön omistaja ja rakennustöiden suorittaja (puoliso). Hylätty suorittajan osalta, koska vaikka tietoinen ja tosiasiallisesti toiminut, ei asemassa, jossa teko voidaan lukea syyksi. Luettu syyksi kiinteistönomistajalle, 15 psa.

Lapin KO 10.11.2016 (dnro R 16/733, nro 16/146958, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Vastaja aloittanut rakentamisen ja rakentanut 108 neliön suuruisen rakennuksen ilman rakennuslupaa ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen poikkeuslupaa. 15 psa.

Kanta-Hämeen KO 21.12.2016 (dnro R 16/1102, nro 16/16/153911, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Vastaja on aloittanut ilman rakennuslupaa tai ilmoitusta noin 300 m²:n suuruisen hallirakennuksen rakentamisen omistamalleen kiinteistölle. Rakennuslautakunta on päätöksellään keskeyttänyt rakentamisen ja tiedoksi annetulla päätöksellä määrännyt keskeneräisen rakennuksen purettavaksi. 30 psa.

Lapin KO 28.11.2017 (R 17/918, nro 17/148811, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. T aloittanut rakentamisen ilman maankäyttö- ja rakennuslaissa edellytettyä rakennuslupaa ennen sen ratkaisemista. Rakennusvalvontaviranomainen määrännyt luvattoman rakennustyön keskeytettäväksi. Rakennustyöt jatkuneet keskeytysmääräyksen vastaisesti. Syyksi 15 psa

RAKENTAMISRIKKOMUKSET — EHTOJA RIKKOEN

Oulun KO 12.2.2014 (dnro R13/2951, nro 14/106619, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Rakentanut rakennuksen korkeampana, suurempana ja lähempänä naapuria kuin rakennusluvan ehdoissa sallittu. Rakennus määrätty hallinnollisella päätöksellä purettavaksi. Luettiin syyksi, 10 päiväsakkoa.

Varsinais-Suomen KO 07.09.2017 (R 17/3712, nro 17/132673, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. PW ja HW rakennuttaneet talousrakennuksen omistamalleen kiinteistölle myönnetyn rakennusluvan vastaisesti toiseen kuin rakennusluvassa määrättyyn paikkaan RA -alueen ulkopuolelle M-1 alueelle. Luettu syyksi, 6 psa, 6 psa

RAKENTAMISRIKKOMUKSET — KÄYTTÖTARKOITUKSEN MUUTOS

Kainuun KO 18.6.2014 (dnro R14/407, nro 14/127015, kirjallinen, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Kiinteistönomistajat muuttaneet aitan saunaksi ja rakentaneet ympärille terassin sekä laiturin ja aallonmurtajan ilman toimenpideilmoitusta tai rakennuslupaa sekä ilman suostumusta naapurilta. Luettiin syyksi, 15 päiväsakkoa.

Kymenlaakson KO 14.11.2014 (dnro R14/497, nro 14/149552; *I-S HO 12.2.2015, nro 15/106258: ei jatkokäsittelylupaa*) Rakentamisrikkomus. Kiinteistönhaltijayhtiön hallituksen puheenjohtaja ja vuokraustoiminnasta vastaava henkilö laiminlyönyt hakea rakennuslupa kiinteistön käyttötarkoituksen muuttamiseen. Kaavassa asuinkiinteistö, harjoitettu laajamittaista ja ympärivuorokautista majoitusliiketoimintaa vastoin ympäristölautakunnan kieltoa. Syyte hylätty, koska teko ei tahallinen. Paikallisen käytännön sekä oikeuskäytännön perusteella ollut epäselvää, onko käyttötarkoituksen muutos oleellinen. Korkein hallinto-oikeus vasta syytteen tekoajan (tammi-maaliskuu 2013) jälkeen (huhtikuu 2014) lopullisesti ratkaissut luvantarpeen ja asia sen ratkaisun perusteella ollut tulkinnanvarainen ja edellyttänyt tapauskohtaista harkintaa.

RAKENTAMISRIKKOMUKSET — KORJAUS- MUUTOSRAKENTAMINEN

Varsinais-Suomen KO 18.8.2014 (dnro R14/2221, nro (14/132844, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Rakennuksen omistaja suorittanut korjausrakentamisen (lvi-järjestelmän muuttaminen, lisälämmön eristys, ulkoverhouksen, ikkunoiden ja ovien muuttaminen ilman rakennuslupaa. Vastaaaja myönsi tietävänsä lupatarpeen, mutta vetosi siihen, että lupamenettely on hidas ja rakennusluvan saa jälkikäteenkin. Luettiin syyksi, 10 päiväsakkoa.

Varsinais-Suomen KO 08.11.2013 (dnro R 13/3812, nro 13/124676, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Henkilö ilman rakennus- tai toimenpidelupaa pientalossa tehnyt korjaus- ja muutostöitä: perustusten korjaus- ja muutostöitä, lisälämmöneristystöitä, rakentanut ullakotilan sosiaalituloiksi, rakentanut uusia märkätiloja ja harkkorakenteista kuistia. Syyksi, 10 psa.

Varsinais-Suomen KO 29.08.2017 (R 16/5075, nro 17/131465, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. A ilman maankäyttö- ja rakennuslaissa edellytettyä lupaa tai ilmoitusta aloittanut rakentamisen. Yhtiö Oy saanut hallintaoikeuden liikehuoneistoihin sekä varastoihin, jotka omistaa Asunto Oy H. A muuttanut kyseisen liikehuoneiston käyttötarkoituksen lääkäripalveluksi ja ilman rakennuslupaa teettänyt lupaa edellyttäviä rakennustöitä ja toimenpiteitä: kolmen lääkärihuoneen rakentaminen, WC:n rakentaminen, vesipisteiden asentaminen, muutosten ja asennusten tekeminen ilmanvaihtojärjestelmään ja väliseinän purkaminen. Asunto Oy:n kehotuksista huolimatta ei keskeyttänyt töiden tekemistä. Kaupungin tarkastusinsinööri määrännyt rakennuslupaa edellyttävät rakennustyöt keskeytettäväksi. Asunto-Osakeyhtiö H vahingonkorvausvaatimus 33.311,84 euroa + 538 euroa + rakennusvalvonnan hakemusmaksuista 2.093,21 euroa sekä oikeudenkäyntikulut. Syyksi, 20psa. Asianomistajalle 4.578,90 euroa + 20.684,05 euroa + 3.439,14 euroa + 538 euroa + 2.093,21 euroa ja oikeudenkäyntikuluista 8.873,75 euroa

RAKENTAMISRIKKOMUKSET — SIISTEYS

Oulun KO 4.9.2014 (dnro R14/178, nro 14/136046, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Yhtiö A kiinteistönomistajana laiminlyönyt pitää kiinteistön siistinä rakennustyön aikana kahdesta huomautuksesta ja sortuneen autokatoksen purkukehotuksesta huolimatta. Myynyt yhtiölle B, joka samoin laiminlyönyt kiinteistön siistinä pidon. Vastaaajina yhtiöiden toimitusjohtajat. Luettiin syyksi molemmille, 10 / 15 päiväsakkoa.

RAKENTAMISRIKKOMUKSET — TOIMENPIDELUVATTA

Varsinais-Suomen KO 01.09.2017 (R 17/1964, nro 17/133689, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. K rakennuttanut kiinteistölleen 16 neliön rakennuksen ja siihen liittyvän 20 neliön terassin ilman vaadittua toimenpidelupaa tai tekemättä ilmoitusta kunnan rakennusvalvontaan. Luettu syyksi, ei tuomittu rangaistukseen. Selvitetty, että kyseisen tyyppinen rakennus olisi mahdollista, mutta eri rakennuspaikkaan. Toimenpidelupa voitaisiin myöntää, jos rakennelmaa siirrettäisiin noin 7 metriä etäämmälle rannasta. Näin ollen vähäinen rikkomus.

Espoon KO 11.1.2013 (dnro R1 2/1123, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Rakentanut ilman lupia 41 m pitkän laiturin osin kaupungin maalle luonnonsuojelualueelle ja kaatanut puita ja pensaita kaupungin maalta. Sovinto laiturin poistamisesta ja korvaavien puiden istutuksesta, 30 psa.

Satakunnan KO 28.11.2013 (dnro R 13/1016, nro 13/128294, lainvoimainen) Rakentamisrikkomus. Henkilö tehnyt maisemaa muuttavia toimia (polkujen ja rannan soritus, terassi ja portaat) haettuaan maisematyöluvan puuston kaatamiseen. Syyte hylätty, koska vastaaja on voinut saamansa maisematyöluvan perusteella olla perustellusti siinä käsityksessä, että aluetta voidaan tehdä tavalla muuttaa.

RIKOSHYÖTY

Rakentamisrikkomuksista lähinnä puunkaato ilman toimenpidelupaa (MRL 128 §) on sellainen, jolla voi saavuttaa rikoshyötyä

Muiden rakennusrikkomusten osalta rakennusvalvonta voi velvoittaa toimenpiteisiin, jolla hyöty menetetään tai kieltää rakennuksen käytön ja maakaaren (540/1995) 2 luvun 17 ja 25 §:n mukaan kiinteistön piilevä laatuvirhe vanhenee vasta 5 vuodessa.

Rakentamisrikkomukset mielekästä hoitaa sakkomenettelyssä. Puun kaadon osalta syytä selvittää rikoshyöty ja jos ylittää 1000 euroa, rikosasiassa syyttäjälle (sakkoasiassa max 1000 euron menettämisseuraamus).

LEILA.SUVANTOLA@UEF.FI

050 358 1879